

ПРОДІУСЮлія Іванівна
j.i.prodius@mzeid.in**ЛИХАЩЕНКО**Катерина Олександрівна
Kateryna.lykhashchenko@mzeid.in**ШАРКОВА**Ганна Іванівна
hanna.sharkova@mzeid.inк.е.н., доцент, Одеський
національний політехнічний
університетстудентка, Одеський національний
політехнічний університетстудентка, Державний університет
"Одеська політехніка"

УДК 338

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ «НОВОЇ ЕКОНОМІКИ» ЯК ІНСТИТУЦІЙНОЇ БАЗИ
МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ****PROBLEMS AND PROSPECTS OF THE "NEW ECONOMY" AS AN INSTITUTIONAL BASIS OF
INTERNATIONAL BUSINESS IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION**DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.12\(3\).6](https://doi.org/10.37634/efp.2020.12(3).6)**PRODIUS Yuliia Ivanivna** – PhD in Economics, Associate Professor, Odesa National Polytechnic University**LYKHASHCHENKO Kateryna Oleksandrivna** – student, Odesa National Polytechnic University**SHARKOVA Hanna Ivanivna** – student, State University "Odesa Polytechnic"

У статті розглядається дослідження терміну «нова економіка», період бурхливого росту й розвитку бізнес-компаній, пов'язаних із розробленням і впровадженням інформаційних технологій, комп'ютерної техніки. Виявлено глобальні масштаби нової економіки, її переваги й недоліки. Розглянуто характерні риси та пріоритетні напрями у розвитку, основи нової економіки. Описано кардинальні перетворення, що характерні для економіки розвинутих країн і які обумовлені трансформаціями у виробничих технологічних процесах. А також визначені умови розвитку нової економіки в сучасних умовах.

* * *

В статье рассматривается исследование термина «новая экономика», период бурного роста и развития бизнес-компаний, связанных с разработкой и внедрением информационных технологий, компьютерной техники. Выявлено глобальные масштабы новой экономики, ее преимущества и недостатки. Рассмотрено характерные черты и приоритетные направления в развитии, основы новой экономики. Описаны кардинальные преобразования, характерные для экономики развитых стран и которые обусловлены трансформациями в производственных технологических процессах. А также определены условия развития новой экономики в современных условиях.

* * *

Introduction. The emergence of the term "New Economy" is associated with the development of modern electronic information technology, the formation of the information system of the Internet. The new economy is a systemic phenomenon that is gradually formed within the post-industrial period of economic development through the introduction of scientific and technological progress and innovative management methods, intellectualization of human capital, the use of advanced technologies and scientific and economic sectors of the national economy. The new economy is formed on the basis of the intellectualization of production and all economic life.

The purpose of the paper is the identification and study of the term "New Economy", analysis of its advantages and disadvantages. Consideration of characteristics and priority directions in development, identification of the basis of the new economy. Describe the benefits of the new economy.

Result. The main characteristics of the new economy are knowledge. They are considered as a productive factor and a strategic resource. In a "new economy" a product is produced, wealth is the result of the application of knowledge, which is both a resource used to create goods and services, and an element of infrastructure. The new economy is a systemic phenomenon that is gradually formed within the post-industrial period of economic development through the introduction of scientific and technological progress and innovative management methods, intellectualization of human capital, the use of advanced technologies and knowledge-intensive industries.

Conclusion. The above features allow us to define the "New Economy" as a process of formation and development of the world economy, which is global in nature, subject to social progress and economic growth is achieved using a new factor of production – constantly updated knowledge ("knowledge economy") includes the "knowledge economy" of its mechanism of knowledge production, infrastructure and resource potential.

Ключові слова: нова економіка, постіндустріальна економіка, інформаційне суспільство, глобалізація, інтеграція, ринки, інновації, науково-технічний прогрес

Ключевые слова: новая экономика, постиндустриальная экономика, информационное общество, глобализация, интеграция, рынки, инновации, научно-технический прогресс

Keywords: new economy, post-industrial economy, information society, globalization, integration, markets, innovation, scientific and technological progress

ВСТУП

Поява терміну «нова економіка» пов'язана із розвитком сучасних електронних інформаційних технологій, становленням інформаційної системи мережі Інтернет. Згодом його стали використовувати науковці та політики. На сьогодні термін «нова економіка» став загальноновизнаним.

Нова економіка – це системне явище, що поступово формується у межах постіндустріального періоду економічного розвитку шляхом впровадження досягнень науково-технічного прогресу та інноваційних методів господарювання, інтелектуалізації людського капіталу, використання передових новітніх технологій і наукомістких галузей національної економіки, надання пріоритету виробництву знань, послуг та становленню менталітету творчого, ефективного, раціонального бізнесу. Нова економіка формується на базі інтелектуалізації виробництва та всього господарського життя.

У новій економіці змінюється структура продукту і його вартості, відбувається зниження частки і значущості матеріальної складової продукту і зростання цінності вкладеного в нього інтелекту. Ця особливість знаходить відбиток в оцінці вартості фірм та підприємств, і розраховується на основі оцінки наявних інтелектуальних активів. Основою нової економіки є інформаційні технології, що багаторазово збільшують сили й можливості інтелекту людини. Р. Солоу, проаналізувавши економічне зростання і його фактори у США, встановив, що воно пояснюється технічним прогресом і новими технологіями.

МЕТА роботи – виявлення та дослідження терміну «нова економіка», аналіз її переваг і недоліків. Розглядаються характерні риси та пріоритетні напрями у розвитку, виявлення основи нової економіки. Описати переваги нової економіки.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних фахових та профільних видань, різноманітні ресурси Internet. У проведенні досліджень використано методи узагальнення, аналізу, системного підходу.

РЕЗУЛЬТАТИ

Остання чверть XX ст. – початок XXI ст. – це період бурхливого росту й розвитку бізнес-компаній, пов'язаних із розробленням і впровадженням інформаційних технологій, комп'ютерної техніки, програмного забезпечення, Інтернет-проектів тощо. У світовому господарстві відбулися радикальні зміни, які дозволяють говорити про формування нової епохи – так званої «нової економіки».

Основними характерними рисами нової економіки постають знання. Вони розглядаються як виробничий чинник і стратегічний ресурс. У «новій економіці» вироблений продукт, багатство стають результатом застосування знань, які одночасно є й ресурсом, використовуваним для створення товарів і послуг, й елементом інфраструктури. Відповідно умови застосування знань містять канали, що дозволяють транс-

формувати знання з місць їх створення до сфери виробництва. Швидке економічне зростання у новій економіці забезпечується не нарощуванням фізичних обсягів випуску продуктів і послуг, а збільшенням доданої вартості вироблених продуктів, що залежить від інновацій, альтернативних переваг споживачів і швидкості реакції бізнесу на зміну цих переваг.

Впровадження інформаційних технологій є характерним не лише для виробництва, але й для невиробничої сфери: освіти, охорони здоров'я, фінансів, торгівлі тощо. Так, дистанційна освіта, електронна передача грошей, торгівля через Інтернет, консультації лікарів, що знаходяться за тисячі кілометрів від пацієнта, є свідченнями кардинальних перетворень невиробничої сфери під впливом інформаційних технологій.

У новій економіці змінюється структура продукту і його вартості, відбувається зниження частки і значущості матеріальної складової продукту і зростання цінності вкладеного в нього інтелекту. Ця особливість знаходить відбиток в оцінюванні вартості фірм та підприємств, і розраховується на основі оцінки наявних інтелектуальних активів.

Нова економіка веде до ліквідації географічних і національних кордонів економічного простору. Це явище пов'язане із розвитком суспільства нового типу, в якому знання є головним ресурсом.

Вона є рушійною силою, однією з ключових тенденцій розвитку світової економіки, а саме – прогресуючої глобалізації. Економіка нового типу приводиться у рух і одночасно є рушійною силою нових знань та новітніх технологій, що дозволяють здійснювати діяльність у масштабах усієї планети, і є основною передумовою, чинником і джерелом розвитку глобалізації.

Переваги нової економіки:

- розвиток знань та інформації в системі виробництва;
- технологічні зрушення, які уможливають введення значної кількості ручної праці не просто у машинний режим, а в режим загальної керованості технологічними процесами завдяки програмному забезпеченню;
- пришвидшення темпів зростання продуктивності праці;
- розвиток нових галузей економіки: виробництво комп'ютерів, Інтернет-економіка, електронна економіка тощо;
- швидке поширення нових винаходів і зростання доступу до нових знань у сфері конкуренції;
- перманентна потреба в інноваціях внутрішньо «підігриває» інвестиції у нові технологічні сфери та дослідження;
- глобалізація мереж та глобальна інформатизація, що об'єднує бізнес-діяльність усіх країн світу;
- зайнятість стає гнучкою, а не постійно триває;
- значення висококваліфікованих кадрів різко зростає;
- ієрархічні моделі управління замінюються гнучкими функціональними моделями;
- дилема між споживанням та заощадженнями як основою інвестиційного розвитку може бути легко подолана завдяки розвитку фінансового сектору.

Це означає, що швидке зростання ВВП можливе навіть за зниження рівня національних заощаджень. Головне, щоб інновації знаходили можливості для фінансування. Глобальна фінансова інтеграція тут відіграє провідну роль. Заразом слід вказати на недоліки, які приховує в собі нова економіка:

- зростання значення сфери послуг призводить до пришвидшення коливань ділового циклу;
- динаміка ВВП стає погано прогнозованою через неможливість спрогнозувати інтенсивність потоку інновацій та швидкість перетворення винаходів та відкриттів у ринковий продукт;
- інноваційний продукт передбачає значну складову доданої вартості, сформованої завдяки науковим дослідженням та дослідно-конструкторським роботам;
- успіх на ринку дедалі більше визначається доступом до нових знань, які швидко старіють;
- наперед важко визначити корисність продукції нової економіки, завдяки чому її маркетингові характеристики можуть бути досить умовними;
- традиційний обернений характер між інфляцією та безробіттям втрачає сенс, оскільки економіка стає більш гнучкою завдяки відходу від масового виробництва, послаблюється роль централізованого встановлення зарплат завдяки заміні організованої праці підприємницькими зв'язками типу мережі.

Нова економіка диктує новітні умови ринкам, вимагає адаптування до глобальної економіки, яка все більше залежить від розвитку знань та інновацій. Стає очевидним, що успіх державі забезпечують міцні глобальні зв'язки між державами, робоча сила, озброєна більш високою кваліфікацією, гнучкість та динамізм суб'єктів господарювання, використання ними прогресивних цифрових технологій та розвиток технологічних інновацій. Для того щоб виміряти, наскільки держава володіє даними важливими чинниками у глобальній конкурентній боротьбі, розроблено та впроваджено Індекс нової економіки, який щорічно використовується в Сполучених Штатах Америки ще з 1999 р.

Зародки нової економіки як системного явища, що поступово формується в умовах постіндустріального періоду економічного розвитку в результаті впровадження найсучасніших досягнень науково-технічного прогресу, інноваційних методів господарювання та інтелектуалізації людського капіталу, спостерігаються і в Україні. Зокрема все більшою мірою проявляються такі характерні риси нової економіки, як: знання як виробничий чинник і стратегічний ресурс; поступове наростання використання нових інформаційних технологій у виробництві, освіті, охороні здоров'я, фінансів, торгівлі тощо; дематеріалізація створюваного продукту; підвищення ролі й значення інтелектуальної праці.

Ці характерні риси, які все більшою мірою проявляються у сучасній вітчизняній економіці, свідчать про поступове формування нової економіки, яка базується на «економіці знань», тобто на економіці, в якій створюються, поширюються і використовуються знання та інформація. Рушійною силою у такій економіці стають інновації, а джерелом – знання, освіта, наука. У цих умовах найбільш ефективними виявляються витрати на виробництво і придбання знань як сус-

пільного блага та їх використання.

У сучасних умовах економіку України ще важко підвести під визначення «нової економіки», оскільки в ній переважають первинний і вторинний сектори економіки (тобто добувний та індустріальний) в умовах повільного зростання частки третинного сектору (сектору послуг).

Тобто до «нової економіки», яка все більше пов'язується з такими пріоритетними напрямками, як інформатизація, електронізація, роботизація, кібернетизація, із розвитком мікроелектроніки й біотехнології Україні необхідно пройти великий шлях. Одним із пріоритетних напрямів у розвитку інформатизації в економічному середовищі України є електронна комерція, за якої відбувається взаємодія суб'єктів бізнесу з приводу купівлі-продажу товарів та послуг із використанням інформаційних мереж. Електронна комерція сприяє зростанню конкурентоспроможності фірм, розширенню та глобалізації ринків, персоналізації взаємовідносин, змінам в інфраструктурі шляхом зменшення частки матеріальної інфраструктури і скорочення кількості персоналу, створенню нових продуктів та послуг.

ВИСНОВКИ

Отже, перераховані вище ознаки дозволяють визначити «нову економіку» як процес становлення й розвитку світового господарства, що має глобальний характер, в якому соціальний прогрес і економічне зростання досягаються шляхом використання нового фактору виробництва – постійно оновлюваних знань («економіка знань»). «Нова економіка» містить «економіку знань» із її механізмом виробництва знань, інфраструктурою та ресурсним потенціалом, які як елементи містять сферу освіти, фундаментальну і прикладну науку, систему комунікацій, патентну систему тощо.

Нова економіка – це системне явище, що поступово формується в межах постіндустріального періоду економічного розвитку шляхом впровадження досягнень науково-технічного прогресу та інноваційних методів господарювання, інтелектуалізації людського капіталу, використання передових новітніх технологій і наукомістких галузей національної економіки, надання пріоритету виробництву знань, послуг та становленню менталітету творчого, ефективного, раціонального бізнесу.

Список використаних джерел

1. Деминг У.Э. Новая экономика. М.: Эксмо, 2006. 208 с.
2. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура. Пер. с англ. Под науч. ред. О.И. Шкаратана. М.: ГУ ВШЭ, 2000. 608 с.
3. Нова економіка: форми вияву, причини і наслідки: монографія / К. Хеннінг та ін.. К.: Таксон, 2006. 306 с.
4. Мей К. Інформаційне суспільство. Скептичний погляд. К.: «К.І.С.», 2004. 220 с.
5. Садовий М., Баласович Б. Телеробота як інноваційна форма зайнятості та соціально-економічні наслідки її впровадження. *Банківська справа*. 2002. № 4.
6. Сучасні економічні теорії / за ред. А.А. Чухна. К.: Знання, (Вища освіта XXI століття), 2007. 878 с.
7. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та її значення для України. К.: Логос, 2013.
8. Christensen, B. Qualifikationsanforderungen und Arbeitsformen in der Neuen Okonomie. Kieler Arbeitspapiere

1081. Institut für Weltwirtschaft Kiel, 2011.

References

1. Deming U.E.. The new economy. Moscow: Eksmo, 2006. 208 p. (in Russian).
2. Kastels M. The information age: economics, society and culture / ed. O.I. Shkaratan. Moscow: GU VSHE, 2000. 608 p. (in Russian).
3. New economy: forms of manifestation, causes and consequences: monograph / C. Henning, et.al. Kyiv: Tucson, 2006. 306 p. (in Ukrainian).
4. Mei K. Information society. Skeptical view. Kyiv: «K.I.S.», 2004. 220 p. (in Ukrainian).
5. Sadovyi M., Balasovych B. Telework as an innovative form of employment and socio-economic consequences of its implementation. *Banking*. 2002. № 4. (in Ukrainian).
6. Modern economic theories / Ed. A.A. Chukhno. Kyiv: Znannia, (Higher education of the XXI century), 2007. 878 p. (in Ukrainian).
7. Chukhno A.A. Post-industrial economy: theory, practice and its significance for Ukraine. Kyiv: Lohos, 2013. (in Ukrainian).
8. Christensen, B. Qualifikationsanforderungen und Arbeitsformen in der Neuen Ökonomie. Kieler Arbeitspapiere 1081. Institut für Weltwirtschaft Kiel, 2011.